

Ora Ĵurnalo

ĴURNALO, KIU NE APERAS ĈIUTAGE, SED LEGEBLAS ĈIUTAGE

Numero 85, Junio–Julio 2025

Sunsubiro en Öckerö.

Magazino por kulturo kaj plezuro

Bonvolu viziti nian retpaĝon:

www.esperanto-gbg.org

Enhavo

Enhavo.....	2	Nuptofesto en 1885 en Raŭmo, Finnlando, <i>Raita Pyhälä</i>	27
Pri Ora Ĵurnalo.....	2	Kiel trovi vivkunulon en la pasintaj jarcentoj, <i>Raita Pyhälä</i>	28
Espeporko meditas.....	3	El la londona E-klubo- artikolo pri E-lernado, <i>Martin Ptasiński</i>	29
Kio mi estas?	3	Om radio på esperanto på nätet, <i>Inga Johanson</i>	31
La Artmuzeo	4	La pola retradio pri Ora Ĵurnalo.....	32
Konstmuseet	4	Esperanto por mi – 16 esperantistoj portretitaj de Helga Plötner, <i>HORI Jasuo</i>	32
La somera kurso en Öckerö 23–25 majo 2025.....	7	Fleming kaj Churchill – rakonto kiu fakte okazis kaj tamen sonas kiel fabelo, <i>Josef Kříž</i>	33
Dimanĉo, la lasta kurstago	11	Ekzistas multaj biciklaj konkursoj en Ostrogotio	34
Birda promonado	12	Det finns många cykeltävlingar i Östergötland	34
Fågelpromenad	12	Informo pri kursoj en Greziljono.....	35
Lista på sökbara fåglar.....	14	Naŭ gotenburganoj partoprenis en Esperanto sur la strando, 2018.....	36
Listo pri la serĉeblaj birdoj	14	Por plia aŭskultado pri gravaj aferoj, <i>Josef Kříž</i>	37
Kommentarer om dagarna på Öckerö	15	Elektitaj 5 komitatanoj B de UEA por mandato 2025–2028.....	38
Esperanto en Vieno, Walter Klag	17	La Zoom-kunvenoj de Librorondo ekde aŭgusto 2025	39
Esperanto estas juna!, Walter Klag	18	Fine io por la humoro.....	39
Nova monero 5000 Steloj el plateno, <i>Walter Klag</i>	19		
Lernejoj kaj demokratio, <i>Mireille Grosjean</i>	19		
Nacia Tago la 6-an de junio.....	20		
Nationaldagen den 6:e juni.....	20		
Festo de la Nacia Tago en Alingsås, 6 junio .21			
Nationaldagsfirande i Alingsås den 6e juni..21			
Kantoj el Ĉeĥio, <i>Josef Kříž</i>	22		
Vilho Suonio Setälä (1892–1985), <i>Josef Kříž</i> .23			
Glaciropaj ŝipoj, <i>Raita Pyhälä</i>	26		

Pri Ora Ĵurnalo

Ora Ĵurnalo estas eldonata de Esperanto-Societo de Gotenburgo por subteni la esperantobibliotekon en Stannum, Östadsvägen 68.

Redaktantoj: Siv Burell, 070-721 34 79, siv.burell@gmail.com kaj Ingegerd Granat, 073-502 53 32, ingegerd.granat@gmail.com. Fina paĝaranĝo: Andreas Nordström, arendsian@hotmail.com.

Kontaktu iun el la redaktantoj kiam vi volas viziti la bibliotekon, ili malfermos al vi!

Limdato por manuskriptoj estas la 1:a en ĉiu monato. Ni deziras kontribuaĵojn pri kulturo, naturo, lingvo, vivstilo, sano, manĝaĵo kaj rakontoj en diversaj temoj.

Ora Ĵurnalo n-ro 85 ankaŭ troviĝas en versio por la poŝtelefono ĉe www.esperanto-gbg.org/85

Espeporko meditas

- ⚙ La somera numero dominas de raporto pri la **somera kurso en Nimbusgården**, Öckerö. Dudek personoj ĉeestis, inter ili ankaŭ komencantoj. Bone por la estonteco! Samtempe okazis nuptofesto en ideala vespera vetero sabate. Pri nuptofesto en Finnlando en 1885 vi povas legi en ĉi tiu numero.
- ⚙ **En Vieno** fakte 800 personoj ĉeestis kursojn – sed ne samtempe 😊. La artikolo montras ke eblas por unu – aŭ du – personoj multigi la esperantistaron. Honoron al Renate kaj Walter Klag!
- ⚙ **La londona e-klubo** ofertas multajn kursojn je diversaj niveloj. Lunde ni havas ekzercojn en la B2–C1-niveloj. Mi ne intencas ekzameniĝi, nur iomete pliboniĝi. La partoprenantoj akceptis, ke mi faris foton. La gvidanto Martin Ptasinski ankaŭ skribis artikolon por Ora Ĵurnalo.
- ⚙ **Mi reklamas** por kursoj 1) Zoom-kurso de la *londona klubo*, 2) kursoj en la *kastelo Greziljono, Francio*, 3) *Esperanto*

sur la strando en Sopot–Gdansk en septembro. Certe troviĝos pliaj, ekz. BET-kursoj je vico en la tri baltaj landoj.

- ⚙ Se estos varmege ĉi tiun someron, vi povus malvarmiĝi legante pri **Glaciompaj ŝipoj**.
- ⚙ **Aŭskulti retradion** certe plibonigos nian komprenon de parolata Esperanto.
- ⚙ Apartan interesan ideon ekhavis **Helga Plötner**, kiam ŝi komencis eldoni serion de libroj pri esperantistoj tutmonde. Ĉiu libro rakontas pri 16 esperantistoj.
- ⚙ Venis ĝojiga informo: **Espoir Kasati** estas unu el kvin novelektitaj komitatanoj B en UEA. Gratulon Éspoir!
- ⚙ La 6:a de junio estas la **Nacia tago de Svedio**. Ĉi tiun jaron pluvis kaj en Stokholmo, kaj en Alingsås, sed tamen: festo estis!
- ⚙ Ĝuu la someron!
Ĝis aŭgusto!
/Siv

Kio mi estas?

Mia unua estas konjugacio
Mia dua estas korpomembro
Mia tuta estas amerika besto

Mia unua estas ne-esperanta litero
Mia dua signifas sekve
Mia tuta estas arbara danĝero

Mia unua estas ĉielul'
Mia dua estas vazego
Mia tuta rilatas al tempo

Mia unua estas korpopart'
Mia dua estas voĉotipo
Mia tuta estas ŝtopita manĝaĵo

Mia unua estas sci'
Mia dua estas alt-aĵo
Mia tuta bordigas vidaĵon

La solvoj troviĝas en lasta paĝo.

La Artmuzeo – Konstmuseet

de Ingegerd Granat

Post kiam ni prenis la gajan Paulina Jot ĉe Landvetter en kvieta kaj griza printempa pluvo, ŝi lumigis la tagon kiel la suno en sia flava pluvjako. Estis feliĉa revido.

Paulina volis viziti la Gotenburgan muzeon de arto, kaj tien la vojaĝo kondukis ŝin. Vera bildo de Gotenburgo estas ĝuste kiam pluvas. Kun antaŭĝojo ni plongas en la mondon de arto kun kaj Apokalipso kaj la Galerio de Fürstenberg en la sesa etaĝo.

La unua, kiu bonvenigas nin al Götaplatsen, estas la 7 metrojn alta mardio Pozidono. Li ĉirkaŭiĝas de pluraj kulturaj institucioj: la Urba biblioteko, la Urba teatro, la Artmuzeo, la Artgalerio kaj la Koncertejo.

La greka dio estas memoraĵo pri la Jubilea ekspozicio de 1923. La skulptaĵo estas farita de Carl Milles.

Paulina supreniris al la galerio de Fürstenberg sur la 6-a etaĝo, la lifto ne funkciis tiun tagon, do Paulina kaj mi pene supreniris piede.

Tien ĉi Pontus kaj Göthilda Fürstenberg donacis siajn kolektitajn artaĵojn.

Efter att ha hämtat en glad Paulina Jot på Landvetter i ett stilla och grått vårregn, lyste hon upp dagen som en sol i sin gula regnjacka. Det blev ett glatt återseende.

Paulina hade önskat att komma till Göteborgs Konstmuseum, och dit gick färden. En sann bild av Göteborg är just att det regnar. Det är

Paulina admiras la "Nordia somera vespero", kiun Richard Bergh pentris en 1899–1900. Viro kaj virino rigardas de balkono super golfo en la vespera lumo. La pentraĵo estas granda kaj signifoplena.

la foje oni povas senti sin malgranda antaŭ granda arto (bildo dekstre). Estas tiom multe por malkovri sur la 6-a etaĝo. En la ĉambroj

La malnova arto miksiĝas kun la nova tempo. / Den gamla konsten blandar sig i den nya tiden.

med förväntan vi plaskar in i konstens värld med både Apokalypter och Fürstenbergs Galleri på sjätte våningen.

Den förste som välkomnar oss till Götaplatsen är den 7 meter höga havsguden Poseidon. Han står inramad av flera kulturinstitutioner: Stadsbiblioteket, Stadsteatern, Konstmuseet, Konsthallen och Konserthuset.

Den grekiske guden är ett minne av Jubileumsutställningen 1923. Skulpturen är gjord av Carl Milles.

Paulina har tagit sig upp till Fürstenbergska Galleriet på plan 6, hissen var inte i funktion den dagen så jag och Paulina kämpade oss upp till fots.

Det är hit Pontus och Göthilda Fürstenberg donerat sin samlade konst.

Paulina står förundrad över den "Nordiska sommarkvällen" som Richard Bergh målade 1899–1900. En man och en kvinna som blickar ut från en altan över en vik i kvällsljus. Tavlän är stor och talande.

Ibland kan man känna sig liten framför den stora konsten. Det finns så mycket att upptäcka på 6:e våningen. I rummen bredvid galleriet fann vi två tavlor av Karl Nordström

apud la galerio ni trovis du pentraĵojn de Karl Nordström, kiu, krom esti parenco de nia Andreas, ankaŭ estis amiko de Princo Eugen. Pluraj el liaj pentraĵoj havas motivojn el Tjörn kaj pendas, interalie, ĉe Waldemarsudde kaj la Nacia Muzeo en Stokholmo. Kurioze!

Kio vere estas arto, mi demandas al mi dum nia vojaĝo inter la diversaj epokoj. Nu, kiu scias...

La pentraĵo nomiĝas "Hemkomsten" (La hejmenveno – dekstra bildo) kaj estas pentrita de Carl Kylberg, unu el la grandaj pentristoj de Gotenburgo. Li vivis inter 1878 kaj 1952. Dum sia vivo li estis pridubata.

Carl Kylberg estas unu el miaj multe admirataj koloristoj.

Anders Zorn fariĝis la plej admirata artisto de Paulina ĉe la muzeo. Li naskiĝis la 18-an de februaro 1860 kaj mortis la 22-an de aŭgusto 1920.

Mi elektas prezenti la supran bildon de Zorn... kvazaŭ intence!

som forutom att han är släkt med våran Andreas också var vän med prins Eugen. Ett flertal av hans tavlor har motiv från Tjörn och hänger bl.a. på Waldemarsudde och Nationalmuseum i Stockholm. Kuriöst!

Vad är konst egentligen frågar jag mig under vår vandring mellan de olika tidsepokerna. Ja vem vet...

Tavlan heter "Hemkomsten" och är målad av Carl Kylberg som är en av Göteborgs stora målare. Han levde mellan åren 1878–1952. Under sitt liv var han mer ifrågasatt.

Carl Kylberg är en av mina mycket beundrade kolorister.

Anders Zorn blev Paulinas mest beundrade konstnär som fanns på museet. Han föddes den 18:e februari 1860 och dog den 22:a augusti 1920.

Jag väljer att presentera vidstående bild av Zorn... nästan som en tanke!

Och imorgon är en annan dag... och vi ställer vår resa till Öckerö för att träffa andra esperantister.

Paulina studerar Kompendiet under bilfärden hem från konstmuseet (bild nedan).

Vi hämtade det på vägen hem till Enerkullsdalen där vi åt middag och hade det väldigt trevligt fram tills det var dags att ta vår dygnsvila.

Nu bär det iväg med färjan Marie! (bild nedan)

Kaj morgaŭ estos alia tago... kaj ni direktos nian vojaĝon al Öckerö por renkonti aliajn esperantistojn.

Ni prenis ĝin survoje hejmen al Enerkullsdalen, kie ni manĝis vespermanĝon kaj havis tre agrablan tempon ĝis venis la tempo por nia nokta ripozo.

Nun ni ekveturas per la pramo Marie! – kaj ni esperas, ke estos vere agrabla sperto.

Nimbus, jen ni venas...

– och vi hoppas att det skall bli en riktigt fin upplevelse.

Nimbus, nu kommer vi ...

Paulina studas la Kurskompendion dum la veturado hejmen de la artmuzeo.

La somera kurso en Öckerö 23–25 majo 2025

Jen foto pri la partoprenantoj, entute 20 personoj.

En la blua jako: Paul de Beurs, instruisto por la komencantoj kaj en flava jako Paulina Jot el Pollando, instruisto por la konversacia grupo. En nigraj resp. malhelbluaj jakoj dekstre staras Ingegerd kaj Lasse Granat, la paro, kiu faris tre grandan laboron por ebligi la kurson. Ingegerd ankaŭ faris plurajn fotojn.

Ni loĝis en vicseriaj ĉarmaj ruĝaj dometoj ĉe la bordo de la insulo Öckerö, iomete norde de Gotenburgo. La panoramo, vidita de niaj fenestroj estas vere mirinda. De la kajponto je la fino de la domvico oni povus salti en la salan akvon, sed la malvarmeco ne logis iun. Ann-Louise Åkerlund, estrarano de SEF, staras sur la ponto en brila matena lumo.

Vendrede, post la lunĉo, la laboro komenciĝis

Sed unue eta skeĉo kun la roluloj: la detektivo Ture Sventon, lia araba amiko Omar kaj la eterna krimulo Ville Vessla.

Dekstre: **Christin** survojas ludi **La rozkoloran panteron**, donante la etoson pri iu onta krimo. La krimulo **Ville Vessla** ankoraŭ ne surmetis sian nigran ĉapelon kaj siajn pintajn ŝuojn.

Ture Sventon inspektas per sia lupeo kaj portas sian "pitolon" (li lispas kaj foje ne elparolas la s-ojn), kiun li nur uzas "je bezono". "**Omar**" (Ingegerd) fotis.

Ville Vessla rolis tre dramate. La dramatan talenton Paul poste uzis ĉe sia komencanta grupo.

La komencanta grupo gvidata de Paul de Beurs

Paul ne uzis la kompendion, sed memfaritan materialon, kiu pli taŭgas por komencantoj. Mi estas certa ke la gramatiko restos kiel vivanta memoro ĉe la grupanoj.

La Konversacia grupo, gvidata de Paulina Jot

Bonas havi instruiston, kiu parolas alian lingvon ol la sveda. Oni ne krokodilas. Tiuj vortoj troviĝas en pli ol unu enketo post la kurso. Paulina en 2018 helpis nin pri kurso en Gotenburgo. Nun ŝi mem gvidis kurson. Eble ankaŭ la venontan jaron?? Ni esperu! Same pri Paul!

En pli granda salono apude, la konversacia grupo havis sian lokon. Ni uzis la kompendion. Vigla diskuto estis kaj pri veraj eraroj kaj pri nuancoj en la kompendio. Fakte estis bona ekzerco trovi erarojn, kiujn oni eble ne notis je la unua rigardo.

– Kien vi irus, se vi havus la flugtapiŝon? estis unu el la demandoj de Paulina. – Divenu

vortojn estis alia ludo. – Rakontu pri io amuza! elvokis diversajn rakontojn.

El 15 ĉapitroj ni prilaboris naŭ dum la tri tagoj. Bona rezulto! Por ekscii la solvon de la krimenigmo espereble ĉiuj finlegos la libreton. Ankaŭ la komencanta grupo havis la kompendion. Inter ili ankaŭ troviĝis komencintoj.

Vespermangŝo sur alia insulo – Hönö

Interkonan vesperon oni tradicie havas la unuan vesperon dum plurtagaj kunvenoj. Venis partoprenantoj ne nur el Gotenburgo. Parte la Interkona vespero okazis je la

vespermangŝo, parte poste en la lerneja salono, kie ni kantis kun muzik-akompano de Christin Granat per trumpeto kaj de Olof Pettersson per ukulelo.

Ekster la restoracio en Hönö.

Oskar, Anita D. kaj Paulina.

Jack kaj Oskar.

Magnus kaj Anita Å.

Zladko kaj Susanne.

Andreas, Stella, Zladko.

Sabate: intensa studado, birdobservo kaj promeno sur la insulo

La suno logis nin eksteren inter la lecionoj. Kelkaj provis instrui al Paulina pri uzeblaj svedaj vortoj, i.a. kafo. Kafpaŭzojn ni prefere ĝuis en la freŝa aero. Post la antaŭtagmezaj lecionoj kaj la bongusta matenmanĝo ni bezonis moviĝi.

La birdobservanta promeno

Dum kurso oni bezonas etan ekskurson. Ĉar Jan Hellström estas spertulo pri birdoj, estis lia tasko gvidi la ekskurson. Ofte sufiĉas por li nur aŭskulti la sonon de birdo por identigi ĝin. Jan havas plurajn talentojn. Pri ŝipfarado kaj mara komerco li ankaŭ konas multon. Estis blovega tago, sed tamen oni vidis/aŭdis kelkajn birdojn, ĉefe marbirdojn.

Post longa tago, oni povus esti laca. Ĉu enlitiĝi? – Ne, pli bone uzi la eblecon esplori la insulon, Susanne von Rosen pensis. Nun ne blovas kaj la suno ankoraŭ ne subiris. Ni vagis, iradis, admiris la arkitekturon de la domoj, trovis kaprifolion, la tipa floro de la Bohuslando kaj geniston, la tipan floron de la provinco Halando.

Susanne antaŭ genist-arbusto.

Kaprifolio

Dimanĉo, la lasta kurstago

Pluvis dimanĉe kaj la mallonga vojo inter la kursejo kaj la manĝejo ŝajnis pli longa ol antaŭe.

La loĝejoj ni forlasis antaŭ la 11a h. Paulina kaj Paul ĝis la plej lasta minuto antaŭ la

solena fino strebis enmeti pli da esperantan scion al siaj grupanoj.

Ingegerd dankis la instruistojn pro ilia laboro kaj Christin sonigis trumpetfanfarojn por ili.

Poste Ingegerd mem estis dankita pro sia strebo aranĝi ĉion.

En la fino de la kompendio ŝi skribis: **"Vi kiuj partoprenas kursojn kaj legas librojn en Esperanto kaj engaĝiĝis, por ke homoj en la tuta mondo povu interparoli por eviti miskomprenojn kaj konfliktojn, vi havas ĉion por gajni partoprenante en la batalo por paco kaj interkompreniĝo inter homoj."**

Kaj – koran dankon al Folke Wedlin, kiu skribis la tekston!

Ni kune kantis la esperantohimnon, La Espero, akompanita de Christin per sia trumpeto. Post la lunĉo ni hejmeniris.

Se vi volus partopreni en pola evento kaj denove renkonti Paulina, faru kiel Sten

Svenonius, aliĝu al "Esperanto sur la strando" en Sopot kaj Gdansko. En la fino de Ora Ĵurnalo vi trovos informon pri la evento. /Siv

Birda promenado – Fågelpromenad

de Ingegerd Granat

La ideo pri "Birda promenado" venis frue kiam ni planis la someran seminarion en Öckerö. La klubo en Gotenburgo havas dediĉitan birdospertulon inter siaj membroj. La kondiĉoj aspektis bonaj, minimume!

Kontakto estis farita kun Jan, kiel nomiĝas nia birdospertulo, kaj li estis surŝipe kaj tuj sugestis, ke la promenado okazu en la areo proksime al kie ni havis la kurson, alivorte ĉe Nimbusgården.

Jan kontaktu birdobservantan konaton sur Öckerö por ekscii, kiujn birdojn eblus vidi kaj aŭdi. Jan mem esploru surloke, tio estis grava, li diris.

Kiam la sabata tagmanĝo estis manĝita en la restoracio kaj ĉiuj estis sataj kaj plenplenaj, la tempo venis por ĉi tiu aventuro.

Nia gvidanto kaj ornitologo Jan staras kiel kolektiĝanta "gvidbirdo" ekster la kursejo kaj kiam ĉiuj aliaj kolektiĝis kiel birdaro, Jan rakontas al ni, kion li planis. Ni ekiros al la proksima ŝipfarejo. La promenado daŭros ĉirkaŭ horon je trankvila ritmo kaj enhavos diversajn interesajn kaj kuriozajn okazaĵojn,

Tidigt kom tanken på "Fågelpromenad" när sommarseminariet på Öckerö planerades. Klubben i Göteborg har en hängiven fågelexpert bland sina medlemmar. Förutsättningarna såg minst sagt bra ut!

pri kiuj Jan rakontos. Alivorte, estos multaj bonaj paŭzoj laŭvoje.

Post la abunda tagmanĝo, estas agrable ekmoviĝi kaj la suno brilas super la grupo el klara blua ĉielo, sed la vento estas forta.

En la haveno, kie troviĝas la ŝipfarejo, estas multaj specoj de boatoj vicigitaj sur tio, kion mi opinias ŝanceliĝemaj skafaldoj. Kelkiuj boatposedantoj moviĝas tie supre.

Ni vidas kaj pramŝipojn por publika transporto, kaj militboatojn, kaj aliajn flosantaĵojn, kiujn oni bezonas prizorgi. Paul, kiu estas instruisto en unu grupo, staras kaj rigardas surterigitan blankan ŝipon, nomatan Aurora el Roterdamo. Mi demandas min, ĉu li sopiras reveni al sia patrujo...

Kontakt togs med Jan, som vår fågelexpert heter, och han var med på noterna och föreslog genast att promenaden skulle ske i närområdet där vi hade kursen, på Nimbusgården, med andra ord.

Jan skulle kontakta en fågelkunnig bekant på Öckerö och ta reda på vilka fåglar som var möjliga att se och höra. Själv skulle Jan rekognosera på plats, detta var viktigt, sa han.

När lördagens lunch ätits i restaurangen och alla var mätta och stinna, var tiden inne för detta äventyr.

Vår, ledare och ornitolog Jan står som en samlande "ledarfågel" utanför kurslokalen och när alla andra samlats i en flock, berättar Jan hur han tänkt. Vi ställer kosan till det närbelägna varvet. Promenaden tar ungefär en timma i sakta mak och innehåller olika intressanta och kuriösa händelser som berättas av Jan. Det blir med andra ord en hel del bra pauser under vägen.

Efter den mastiga lunchen är det skönt att röra på sig och solen skiner över gruppen från en klarblå himmel, men vinden är stark.

Väl nere i hamnen, där varvet ligger, står många sorters båtar uppställda på som jag tycker skräpiga ställningar. En och annan båtägare "snurrar" omkring ovanpå hela härligheten.

Vi ser både Västtrafikbåtar, militärbåtar och andra flytetyg som behöver ses över. Paul,

Survoje reen, la partoprenantoj ŝajnas feliĉaj kaj energiaj, kvankam iom lacaj. Plurfoje, la multkolora Magnus paŭzas apud subtendona, sunvarmigita montoflanko kaj rigardas la klaran bluan someran ĉielon, kaj estas klare, ke li ĝuas la promenadon.

Fine, sed ne malpli grave, kiom da birdoj ni vidis aŭ aŭdis dum nia marŝo? Vidu sube la hoke markitajn.

Jes, ne estis multaj birdoj, kiujn ni povis marki en la listo, pri kiu la loka birdospertulo informis al Jan, ili verŝajne ankaŭ ripozis post la tagmanĝo, eble eĉ siestis en la freŝa vento. Sed almenaŭ ni ĉiuj povis marki mevon, kiel viditan kaj aŭditan.

Dankon, Jan Hellström pro via agrabla, multe bezonata kaj ĝoja promonado kun viaj kleraj informoj pri ĉio kaj iom pli.

som var lärer i ena gruppen, står och tittar på ett uppfallat vitt skepp som är döpt till Aurora från Rotterdam. Undrar om han längtar tillbaka till sitt hemland ...

På tillbakavägen verkar det som att deltagarna är glada och pigga, fast lite trötta. Vid flera tillfällen tar den färgglade Magnus en vilopaus mot en stöttande solvarm bergsida och betraktar den klart blå sommarhimlen och det syns att han njuter av promenaden.

Till sist, men inte minst, hur många fåglar fick vi se eller höra på vår vandring? Se nedan de avböckade.

Ja, inte var det många fåglar vi kunde bocka av på den medhavda listan som öns fågelkunnige tipsat Jan om, de hade väl också vila efter lunchen, hade kanske rent av tagit en siesta i den friska vinden. Men vi kunde i alla fall, alla, bocka av en fiskmå som sedd och hörd.

Tack, Jan Hellström för din fina, välbehövliga och trevliga promenad med dina kunniga informationer om både det ena och andra.

Lista på sökbara fåglar – Listo pri la serĉeblaj birdoj

Blåmes	Blua paruo
Ejder	Molanaso
Fiskmå ✓	Griza mevo ✓
Fisktärna ✓	Fiŝoŝterno ✓
Gransångare	Picea filiskopo
Grågås	Griza ansero
Gråkråka ✓	Griza korniko ✓
Gråsparv ✓	Dompasero ✓
Gråtrut	Arĝentmevo
Gräsand	Platbeka anaso
Grönfink	Verda fringo
Havstrut	Nigramantela mevo
Hussvala	Domhirundo
Kaja	Monedo
Korp	Korvo
Kanadagås	Kanada ansero
Knölsvan	Muta cigno
Koltrast	Merlo
Kråka	Korniko

Ladusvala ✓	Kamphirundo ✓
Lövsångare	Filoskopo
Pilfink	Kampo pasero
Ringduva	Ringo kolombo
Rödstjært	Ĝardenruĝvostulo
Skata ✓	Pigo ✓
Skrattmå ✓	Ridmevo ✓
Stare	Sturno
Stenskvätta ✓	Roksaksikolo ✓
Storskarv ✓	Kormorano ✓
Strandskata	Hematopo
Svarthätta	Nigraĉapa silvio
Svartvit flugsnappare	Blanknigra muŝkaptulo
Sädesärla ✓	Motacilo ✓
Talgoxe	Granda paruo
Turkduva	Turkkolombo
Törnsångare ✓	Blankgorĝa silvio ✓
Ärtsångare	Babilema silvio

Kommentarer om dagarna på Öckerö

- **Om platsen:** Mycket trevlig / Fantastisk / Fin miljö / Bra / Bra standard på boendet / Västkustö vid havet, underbart / Vackert och nära till allt, men mycket blåsigt / Trevlig pittoresk plats / Lämpligt och bra / Bra
- **Valet av tid:** Okej / Bra / Hade också kunnat vara vid Kr.Himmelsfärd, men i båda fallen hade jag behövt ta en semesterdag / Bra val, då det inte är för varmt / Bra på våren, tur med vädret
- **Tid för olika moment under dagarna?:** Bra / Tillräcklig för diskussionsgruppen/ För mycket mat, för lite variation / Maten var på konstiga tider / Bra med mycket tid för kursen / Lagom blandning och omväxling med musik / Lagom tempo i vår grupp och rolig lärare, som lekte studsboll / Lämpligt och bra / Bra, förutom det lilla felet med programmet
- **Info före seminariet:** Om det hade gått, hade det varit bra med programmet innan / Bra / Önskat start- och sluttider, resvägar, prel. program / Rätt så bra / Jag har aldrig fått information, men jag löste det själv / Onödig information att man skulle ha lakan och handduk med, det behövdes inte / Förvirrad och för begränsad / Kunde ha varit bättre / Ett mail till deltagarna med info om resväg, lokalerna och programmet, skulle vara toppen
- **Info under seminariet:** Helt okej / Bra / Lämplig och bra / Tillräcklig / För begränsad
- **Maten:** Bra / God / Väldigt god / Okej / Bra mat, fin frukost men lite dålig timing. Gärna tidigare frukost och senare lördagsmiddag
- **Rummet:** Jättefint / Perfekt / Bra / Bra standard / Okej, men en-personsrum är bättre / Mycket bra / Har varit mysigt / Funkade utmärkt
- **Fredagskvällen:** Trevlig / Mysigt och trevligt / Trevligt ställe, god mat / Bra att det gick att lösa med gemensam skjuts
- **Seminarie-lördagen:** Bra / Lämplig och bra / Bra, trevligt med fågelpromenad / Med förhandsinfo kunde jag ha tagit med kikare / Intensivt, men vi kom långt / Bra med fågelpromenad som extra aktivitet / Okej / Trevlig, vi spelade spel och lärde oss massor / Mastig / Bra med promenad efter maten / Bra och trevligt upplägg / Bra diskussioner, men kanske för djupgående, synd att en del satt tysta
- **Kompendiet** (Konverserarna använde det, inte nybörjargruppen):
Intressant, också med tanke på att vi hittade så många fel i början, men inte sedan / Alla felen räddade kursen / Kompendiet innehöll dubbelt så mycket som vi behövde, text och sånger + många språkfel, som gav mycket bra diskussioner / Sketchen innan var också mycket rolig / Mycket arbete med nyskriven berättelse / Felen fungerade ju som lärmoment att diskutera
- **Lektionerna:** Bra med uppdelade grupper / Ambitiöst och nyskrivet och tryckt material / Paulina var bra och trevlig som lärare/diskussionsledare / Av ljudet från nybörjargruppen att döma, verkar även Paul varit engagerad och entusiastisk som kursledare
- **Gruppsammansättningen:** Lagom / Perfekt / Roliga och intressanta deltagare / Bra med uppdelning av nybörjare och mer framskridna / Bra med blandade åldrar / Bra med två grupper / Gruppfordelningen pekar på att tre grupper kan vara bra / Kändes bra / Lite ojämn kanske, med tanke på att ett par deltagare tog över lite för mycket
- **Något nytt jag lärde mig?** Säkert / Nya ord i texten om inte annat / Väldigt mycket /

Så mycket / En del detaljer under diskussionerna, men framför allt fick prata med några nya bekantskaper / Flera nya ord, samt att jag inte är så dålig på esperanto som jag trodde / Massor av nya ord / Grammatiken var repetition för mig, men väldigt nyttig / Eftersom vi pratade esperanto nästan hela tiden, så fastnade väl några ord lite grann / Pratar ganska långa meningar flytande nu / Grunden inom esperanto och dess historia / Fåglar och mer om esperantos historia / Så klart grunderna i språket

- **Något jag kunde ha varit utan:** Nej / Jag vet inte / Regnet / Specialkost, som inte fungerade fullt ut
- **Söndagen:** Bra och lärorik / Okej / Tight med tid / Lika bra som allt det andra / Trevlig avslutning trots vädret / Bra utnyttjande av tiden / Det blir alltid rumphugget / Regnet kan man inte göra något åt, men Ingegerds urprungliga idé var fin
- **Ditt samlade intryck av Öckerö:** Har fått det lättare att prata flytande esperanto / Bättre än Visingsö / Väldigt bra / Underbart / Roligt / Tre bone / Bra och trevligt / Mycket trevligt / Fin plats
- **Övriga kommentarer:** Bra med utländsk kursledare, mindre risk för "krokodilado" / Mysigt / Lärorikt / Väldigt trevlig fågelskådning med bra guide
- **Idéer om ev. evenemang nästa sommar:** Sundsgården söder om Helsingborg / Åsa folkhögskola i Sködinge, som Lennart Svensson föreslagit / Kanske att gemensamt översätta en text från svenska, snarare än läsa och rätta / Något fler övernattningsmöjligheter / Något bättre ordning på maten / Mindre hotell, mer självförsörjning, typ grillkväll. Mindre vara i händerna på någon annans planer
- **Sten Svenonius kommentarer:** Det vore bra om alla någon vecka före kursen fick ett brev med en deltagarlista.

Då skulle man kunna ta kontakt och ev fixa samkörning.

I det brevet vore det bra om alla praktiska detaljer vore med, typ om sängkläder.

Före resan letade jag på olika ställen, Ora Ĵurnalo och La Espero men fann ingen info om sängkläder.

När det gäller att dela rum så föredrar jag eget rum men mina rumskamrater var toppen, Zlatko och Paul, så det gick bra.

Nästa plats för kursen vore bra om den är hyfsat lätt att nå med allmän trafik, typ tåg och buss.

Vi blev lite tilltufsade med ändrade mattider så man hann knappt bli hungrig igen.

Lärarna var jättebra och uppdelningen på nybörjare och mer försigkomna också bra. Ingegerd har gjort ett jättejobb och är värd en stor kram. Lite roligt med alla fel i kursboken men samtidigt bra för de gav anledning till eftertanke och diskussion. Kanske borde vi haft lite mer av gemensam sittning för de båda grupperna med information, typ om Esperanto på stranden och liknande som handlar om rörelsen och hur man kan studera vidare på egen hand.

- **Mina kommentarer:** Som man frågar får man svar, heter det. Jag använde i stort sett samma enkät som förra året. Någon tyckte i år att det var för få frågor om själva lektionerna. Kanske det. Muntligt uttryckte man sin uppskattning av de båda lärarna och sin tacksamhet över det enorma arbete som familjen Granat haft. Utan Ingegerd – ingen sommarkurs, kan jag tänka. Först arbetet med kompendiet, sångerna och fågelpromenaden, sedan mottagandet av Paulina, besöket på konstmuséet och genomförandet av kursdagarna. Det hade förstås varit bra, om det hade funnits fler att delegera till, t.ex. då det gällde informationen till deltagarna. Med ålderns rätt, plus att jag

nu bor längre bort från Göteborg, har jag tagit ett steg tillbaka.
En annan sak som jag tänkte på: Vi missade möjligheten att visa esperantosymboler för öckeröbor och andra besökande. Stora esperantoflaggan hade varit för svår att ha med, men kanske något i mindre storlek.
Förslagen om platser för sommarkursen 2026 var värdefulla. Sundsgården känner

jag inte till, men Åsa Folkhögskola vid havet skulle vara ett bra val, om det nu finns rum i slutet av maj, innan skolan haft sin terminsavslutning.
Extra roligt var, att det nu fanns nybörjare – Esperantos framtid!
Tycker att kursen var lyckad!

/ Siv

Anita Åstrand el la komencanta grupo skribis la jenon EN ESPERANTO!!!! post la kurso:

*Ventan kaj pluvan semajnfino mi estis en kurso de Esperanto.
Ni estis dividitaj en progresintan grupon de 12 homoj kaj en "komencantan" grupon de 8 homoj el kiuj 6 homoj havis bazan scion kaj du estis sen scio. Mi estis unu el la du.
Nia eduka kaj pozitiva gvidanto PAULO sukcesis doni al ni ciuj ion por pripensi laŭ tre inspira maniero.
Paulo disdonis 9 ŝablonojn kun diversaj defioj, ekz. plenigi prepoziciojn, adjektivojn, akuzativojn.
Sed mi ne scias por kio gin uzi, sed estas amuze paroli Esperanton.
Mi dankas kaj gis revido!*

Anita Åstrand

Esperanto en Vieno

Pli ol 800 junaj homoj lernis Esperanton en Vieno

Mi estas **Walter Klag**, kaj mi naskiĝis en 1949 en Vieno, Aŭstrio. Mia edzino kaj mi lernis Esperanton en 1985. Niaj du infanoj estas denaskaj esperantistoj.

En la jaro 2014 mi decidis oferti unuhoran germanlingvan Esperanto-kurson por

tutkomencantoj. Nun mi pendigas jare 3000 varbilojn en kaj antaŭ universitatoj kaj aliloke. La kursoj okazas dufoje monate en kafejo. Ĝis nun (majo 2025) venis 360 personoj, 90% estas junaj inter 15 kaj 30 jaroj.

2024 universitata profesorino invitis min prezenti Esperanton en la kadro de lingvistika prelego la 29-an de majo 2024 en la universitato de Vieno. Venis 30 gestudentoj en la prelegejon kaj ĉirkaŭ 200 aŭskultis rete. La prelego daŭris unu horon, la diskutado 30 minutojn. La ĉeestantoj ricevis papere la 16-

paĝan kurson kaj diversajn informilojn, interalie unu ekzempleron de la gazeto Kontakto kaj la esperanto-lingvan kajeron pri la aŭstra urbo Graz [grac]. La prelego estis ripetita la 22-an de majo 2025: 34 ĉeestis, 200 rete partumis.

Esperanto estas juna!

Per tiuj vortoj **Walter Klag** komencas siajn kursojn por junaj kursanoj.

Esperanto ist jung

Als 16-jähriger Gymnasiast hatte Ludwig Zamenhof die Idee einer logischen, leicht erlernbaren Sprache, die als Brücke zwischen den Nationalsprachen dienen sollte.

Im Alter von 28 Jahren, nach dem Medizinstudium, veröffentlichte er sein erstes Lehrbuch.

Die Ausbildung zum Augenarzt machte er in Wien. Die meisten Menschen, die heute Esperanto lernen, sind 15 bis 30 Jahre alt.

In den letzten Jahren haben einige Millionen Esperanto gelernt, meist bei Duolingo.

Diese jungen Leute treffen einander bei Jugendkongressen. 2019 Liptovský Hrádok 75a Es gibt Kinder, die zweisprachig aufwachsen, wobei eine Sprache Esperanto ist.

Esperanto bleibt jung, hat Gegenwart und Zukunft. www.tejo.org ist die Seite des Esperanto-Jugend-Weltbundes.

Veranstaltungen weltweit: eventaservo.org

DIE AUßERGEWÖHNLICHE SPRACHE FÜR KREATIVE – **ESPERANTO IST JUNG**

Esperanto estas juna

Kiel 16-jaraĝa gimnaziano, Ludoviko Zamenhof elpensis la ideon pri logika, facile lernebla lingvo, kiu servus kiel ponto inter naciaj lingvoj.

En la aĝo de 28 jaroj, post finado de siaj medicinaj studoj, li publikigis sian unuan lernolibron.

Li trejniĝis kiel okulisto en Vieno. La plej multaj homoj lernantaj Esperanton hodiaŭ havas inter 15 kaj 30 jarojn.

En la lastaj jaroj, pluraj milionoj da homoj lernis Esperanton, plejparte per Duolingo.

Ĉi tiuj junuloj renkontiĝas ĉe junularaj konferencoj. 2019 Liptovský Hrádok 75a Ekzistas infanoj, kiuj kreskas dulingvaj, kun unu lingvo estante Esperanto.

Esperanto restas juna, havas nuntempon kaj estontecon. www.tejo.org estas la retejo de la Tutmonda Junulara Esperantista Federacio.

Aranĝoj tutmonde: eventaservo.org

LA NEKREDEBLA LINGVO POR KREIVAJ HOMOJ – **ESPERANTO ESTAS JUNA**

Nova monero 5000 Steloj el plateno

La Aŭstria Monerfarejo AG pregas 2025 platenan moneron kun nominala valoro de 5000 Steloj.

Eldonkvanto: Nur 25 ekzempleroj.

Materialo: pura plateno 999,5/1000.

Diametro: 30 mm ± 0,1 mm.

Maso: 15,56 g ± 0,1 g (½ unco).

Prezo: 1200 €

Pregita en ringo, ripa rando, stampita, kvalito *prooflike*.

Pakita en travidebla akrila kapsulo.

Averso: 5000 STELOJ 2025 – ESPERANTO –

UNU UNCO DA PURA PLATENO 999,5 – Steloj.

Platenstampo laŭ Aŭstria leĝo Pt 950.

Reverso:

Motivo prenita el 50 Steloj "JULIA ISBRÜCKER ESPERANTO 1887–1971" ktp.

Informoj: Walter Klag, Vieno

esperanto@chello.at

Lernejoj kaj demokratio

El artikolo de Mireille Grosjean, ILEI

Dum jaroj mi instruis civitanecon al gelernantoj en la aĝo de 14–15 jaroj. La kurso havis 3 instruhorojn semajne (3 x 45 minutoj). La traktendaj temoj estis la historio de la dudeka jarcento, la politikaj strukturoj svisaj, la funkciado de la amaskomunikiloj. La instruisto havis ian liberecon, sendependecon, en la tolerema Svislando.

Eble mi rakontos al vi okazintaĵojn de tiu kurso. Jen unu por hodiaŭ: Okazis normalaj trankvilaj lecionoj, kaj okazis eksterordinaraj momentoj kaj renkontiĝoj. Okazis, ke mi klarigis al miaj lernantoj: "Mi ne povus instrui en Francio". Fakte estas, ke la franca himno entenas kruelajn versojn, kiujn mi ne povus, mi ne pretus instrui al infanoj. Sekvis diskuto, kiel ĉiam. Diskutoj eblis, ĉar mi havis antaŭ mi 20 aŭ 22 gejunulojn, do mi povis doni al ili la parolvicon. Ili devis lerni esprimi sin kaj argumenti. La instruado estas en la manoj de pedagogoj, sed la koncepto de la instruprogramoj kaj la finaj postuloj estas en la manoj de

politikistoj, ofte aprobitaj de la parlamento de iu ŝtato, foje verkitaj de la ŝtatestro mem. Kelkaj ŝtatestroj prezentas modifitan historion pri sia lando. La geinstruistoj devas sekvi, sendepende de siaj personaj pozicioj. La streĉoj povas esti IPR 2025/2–28 fortaj, fortegaj. Povas okazi perdo de laborposteno aŭ pli severaj punoj. Aŭ la instruisto silentu pri siaj konvinkoj kaj suferu. Aŭ li aŭ ŝi elektu alian profesion aŭ forlasu la landon.

Do ni vidas, ke instruado kaj demokratio ne vivas sub la sama tegmento. La lernejo "La Granda Ursino" Diversaj pedagogoj kiel Célestin Freinet donis la liberan elekton al la gelernantoj kaj geinstruistoj pri tio kiel akiri la

sciojn, kaj la lernejoj de tiu Movado estas mem-mastrumataj. Tie infanoj floras, kreas, pripensas, kontribuas. Motivitaj estas tie la infanoj kaj la plenkreskuloj, la gvidantoj. En la publiko oni ne ĉiam komprenas tian pedagogion. La gepatroj ĉiam kaj ĉie havas gigantajn atendojn pri la lernejo kaj la instruado, kaj havas postulojn al la instruistoj por certigi brilan estontecon por sia infano. De ekstere la gepatroj ne bone povas sekvi la vivon de tiaj institucioj. Pro tio la gvidantoj devas dediĉi tempon kun la gepatroj por klarigi la metodon.

Mireille GROSJEAN IPR 2025/2–29

Nacia Tago la 6-an de junio

Nationaldagen den 6:e juni

de Ingegerd Granat

La Nacia tago estas festata por memorfesti la elekton de Gustaf Wasa kiel reĝon en 1523, sed nur en 1983 la 6-a de junio fariĝis "ruĝa" tago en la sveda kalendaro.

En la 6-a de junio estas kutimo manĝi haringon kaj freŝajn terpomojn. Fine, sed ne malplej grave, ĉi tiu tago estas festata ĉie tra Svedio. Grandmaniere kaj malgrandmaniere. La ĝojo esti svedo kaj vivi en Svedio estas granda por tiuj el ni, kiuj faras tion.

Nationaldagen firas till minne av att Gustaf Wasa valdes till kung år 1523, men det var först 1983 som den 6:e juni blev en "röd" dag i den svenska almanackan.

Den sjätte juni är det kutym att man äter sill och färsk potatis. Sist men inte minst så firas denna dagen överallt i hela Sverige. I stort som i smått. Glädjen över att vara svensk och att bo i Sverige är stort för oss som gör det.

Ett stort firande äger rum på Skansen och det TV-sänds med pompa och ståt.

Granda festo okazas ĉe Skansen kaj estas televidigita kun pompo kaj spektaklo. Flagoj estas distribuataj de la reĝo al asocioj kaj la granda kultura heredaĵo estas montrata en la formo de ĉevaloj kaj selaĵoj, kaleŝoj kaj uniformoj. Svedio estas riĉa lando rilate al kultura heredaĵo.

Svedio havas reĝon, kiu subtenas dum malfacilaj tempoj kaj en festadoj. Kune kun reĝino Silvia, li multe faras por esti bona forto kaj en Svedio, kaj en la mondo kaj en la tempo, kaj por vivi laŭ sia moto "por Svedio en la tempo".

Necesas viro por subteni svedan fieron, ĉu temas pri politiko aŭ sportoj.

"Mi estas tiel fiera esti svedo, granda kaj forta kaj dolĉa kaj patriota," kantas Hasse kaj Tage en revuo. Ne senkaŭze oni povas konsenti!

La granda vespersignalo de la armeo estas ludata antaŭ famuloj kiel fino de la Nacia tago en Stokholmo. Sur Logårdstrappan, potenca kaj solena muziko estas aŭdata, kiu alportas esperon por morgaŭ.

Konfidon mi aŭdas en la tamburruloj ...

Flaggor delas ut av konungen till föreningar och det stora kulturarvet visas upp i form av hästar och seltyg, vagnar och uniformer. Sverige är ett rikt land med avseende på kulturarvet

Sverige har en kung som ställer upp i vått och torrt, som finns där i svåra stunder och i högtider. I sällskap med drottning Silvia gör han mycket för att vara en god kraft i Sverige, världen och tiden, och att leva upp till sitt valspråk "för Sverige i tiden".

Det kräver sin man att bära upp den svenska stoltheten vare sig det gäller politik eller idrott.

"Jag är så stolt att vara svensk, stor och stark och ljuv och fosterländsk" skaldar Hasse & Tage i en revy.

Det är inte utan att man kan hålla med!

Arméns stora tapto spelas inför celebriteter som avslutning på nationaldagen i Stockholm. På Logårdstrappan hörs mäktig och högtidlig musik som bringar hopp inför morgondagen.

Förtröstan är det som jag hör i trumvirvlarna...

Festo de la Nacia Tago en Alingsås, 6 junio

Nationaldagsfirande i Alingsås den 6e juni

Pro la pluvo, la festado de la Nacia Tago estis translokigita de la parko ĉe la kastelo Nohaga al la granda Nohagahallen, kie kutime ludas la handbala klubo Alingsås HK.

På grund av regnet flyttades nationaldagsfirandet från parken vid Nohaga slott till den stora Nohagahallen, där Alingsås HK – handbollsklubb – i vanliga fall spelar.

La programo komenciĝis per bonveniga ceremonio por novaj svedaj civitanoj. Paroladojn faris la prezidanto de la Komerca ĉambro de Alingsås kaj la prezidanto de la urba konsilantaro.

Eble la festado ne estis tiel somera kiel kiam ĝi okazas en Nohagaparken, sed ne estus bone kun drilistinoj, vira ĥoro kaj orkestro en pluvmanteloj kaj popoldancistoj sen siaj silkaj ĉapeloj, do la manpilka halo estis savo por ĉiuj.

/Siv

Programmet började med en välkomstceremoni för nya svenska medborgare. Tal hölls av ordförande i Alingsås handelsförening och kommunfullmäktigrs ordförande

Kanske var firandet inte lika sommarlikt, som då det äger rum i Nohagaparken, men drillflickor, manskör och orkester i regnkläder och folkdansare utan sina sidenhättor hade inte heller varit bra, så handbollshallen var en räddning för alla. /Siv

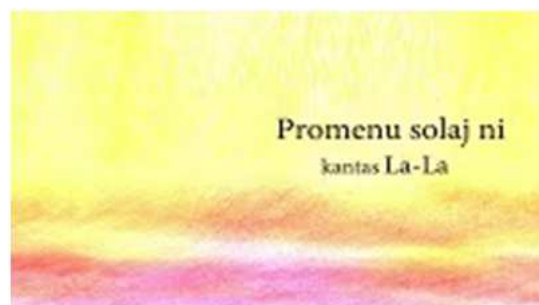
La kastelo de Nohaga.

Kantoj el Ĉeĥio

Senditaj de Josef Kříž

La ĉi-jara UK ja okazos en Ĉeĥio. Por senti la etoson de la lando, vi povus aŭskulti du kantojn. La unua estas kantata en Esperanto, la dua en la ĉeĥa, kun belaj bildoj de la lando. Promenu solaj ni, originala kanto en Esperanto:

https://www.youtube.com/watch?v=_PvGkFdwrTg

Moravio estas orienta parto de Ĉeĥa respubliko. Jen kanto pri ĝi:

Nad Moravou svítá (Tagiĝos super Moravio) – kantas Pavel Novák (gitaro) kaj kantas Petr Šiška (pron. ŝiŝka):

<https://www.youtube.com/watch?v=2aCVkxjelcY>

La teksto de la kanto:

ĉeĥe:

Nad Moravou svítá a hvězdy zvolna
hasnou,
ta země v barvách žita ti dává radu
jasnou.
Tak hrdě zvedni bradu, od polí k
vinohradům,
potěžkej v rukou číši a poslouchej, co
slyšíš.

Refr:

Moravo, Moravo, ty krásný domove,
tebe bych ubránil i v těžkých okovech.
Moravo, Moravo, ty matko mých dětí,
ty jsi má naděje, láska i prokletí.

Nad Moravou svítá i měsíc zvolna
bledne, kdo její srdce získá, je věrný jen té jedné.
Té jedné rodné zemi nejhezčí mezi všemi,
to, o co tady běží, nechápe, kdo tu nežil.

Refr. 2x

esperante:

Tagiĝos super Moravio kaj la steloj malrapide
velkas,
la sekalkolora tero donas al vi konsilon klaran.
Tiel fiere levu vian mentonon, de la kampoj ĝis la
vinberejoj,
prenu la glason en viajn manojn kaj aŭskultu,
kion vi aŭdas.

Refr:

Moravio, Moravio, vi bela hejmo,
mi vin defendus eĉ en pezaj ĉenoj.
Moravio, Moravio, vi patrino de miaj infanoj,
vi estas mia espero, mia amo kaj mia malbeno.

Tagiĝos super Moravio, eĉ la luno malrapide
paliĝas,
kiu ŝian koron gajnas, estas fidela nur al ĝi sola.
Al tiu sola naskiĝlando, la plej bela el ĉiuj,
Ĉiu, kiu ne loĝis ĉi tie, ne komprenas, kio okazas
ĉi tie.

Refr. 2x

Vilho Suonio Setälä (1892–1985)

de Josef Kříž, Ĉeĥio

Vilho Setälä estis finna ĵurnalisto, fotografanto, esploristo kaj verkisto (li preferis la literaturon de fakto). Li ankaŭ estis multflanka rimarkinda kultura aktivulo eĉ en la internacia Esperanto-movado. Li estis unu el la pioniroj de fotografia arto en Finnlando.

Vilho Setälä naskiĝis la 4an de aprilo 1892 en Helsinko. Li estis edukita kiel docento de

filozofio. Lia patro estis Eemil Nestor Setälä (1864–1935) kaj la patrino Helmi, naskiĝinta Krohn (1871–1967) – finna verkistino kaj tradukistino; ŝi ankaŭ estis redaktistino kaj eldonistino. La patro Eemil Nestor Setälä estis finna politikisto, ŝtatkonsilisto kaj funkciis mallonge kiel prezidanto de la finna senato en 1917, kiam li estis la verkinto de la Finna Deklaro de Sendependeco.

*Medalo okaze de la 120a jubileo
de naskiĝo – averso*

*Vilho Setälä
(1892–1985)*

*Medalo okaze de la 120a jubileo
de naskiĝo – reverso*

Vilho Setälä

(subskribo)

La patro de Setälä estis lingvisto, profesoro pri finna lingvo kaj literaturo en la Universitato de Helsinko de 1893 ĝis 1929. Li havis grandan influon al la studo de la finna lingvo, li estis la fondinto de la esplorinstituto **Suomen suku** (Familio de la finna lingvo) kaj estis la kreinto de la urala fonetika alfabeto.

Ilia filo Vilho (sur la foto) komencis sian fotartokupon per 9 x 12 cm-forma fotilo, kiun li ricevis donace al sia naskiĝtago en la aĝo de 14 jaroj. En 1909 kaj 1912, li partoprenis lingvajn esplorvojaĝojn kun sia patro kaj priskribis vivon en la grekaj regionoj de Vathi kaj Vesta (en la areo de Laconia). Precipe la bildoj de la dua vojaĝo montras liajn fotografajn kapablojn kaj artan vizion.

La akiro de kinofotilo en 1927 inspiris la novajn eksperimentojn de Setälä en kreiva fotarto. Setälä ankaŭ estis tre interesita pri la teknologio de fotarto. Li povis determini la precizan rilaton de lensmalfermaĵo al la kampa profundo de bildo kaj gravuris skalon de akreco sur la surfaco objektivo de Leica fotilo. Li sendis sian aparaton al la firmao Leica (Germanio), ĉar ĝi bezonis riparojn.

Leica kopiis la profundon de kampa skalo, kiun li inventis. Iom poste, ĝi estis gravurita sur objektivaj de ĉiuj pli altkvalitaj aparatoj.

Kiel rekompenco por lia invento, Setälä ricevis inviton al persona vizito al la Leica fabriko kaj eĉ novan fotilon kiel donacon.

En la 1920-aj jaroj, "sendependa grupo de fotistoj" nomita Abiss estis aktiva en Helsinko. Ankaŭ Setälä apartenis al ĝi. En 1930, la grupo Abiss organizis en Helsinko ekspozicion kun eksperimentoj pri arta fotografa esprimo, kiu altiris multe da atento de la ĝenerala publiko. Vilho Setälä malfermis sian propran fotobutikon en Helsinko en 1932 kaj laboris kiel profesia fotisto ĝis 1945. Dum tiu tempo, persona kolekto de pli ol 20 000 filmoj estis kreita en finna historio.

En 1945, Setälä prirezignis profesian laboron en la kampo de fotarto kaj tiam nur registris memorojn de siaj aliaj ŝatokupoj kaj vojaĝoj per sia fotilo. Li interesiĝis pri aliaj fakoj, inkluzive de diversaj proceduroj kaj teknikoj, kaj ankaŭ pri fremdaj lingvoj, precipe Esperanto.

Setälä estis unu el la pioniroj de la internacia lingvo Esperanto en Finnlando. Li lernis Esperanton 15-jara en 1907 kaj aktivis en la Esperanto-movado ekde 1911. Li faris kelkajn kursojn kaj publikajn prelegojn.

Inter 1918 kaj 1922 li estis sekretario de Esperanto-Asocio de Finnlando kaj en 1934 li fariĝis komitatano de Universala Esperanto-Asocio (UEA). Li estis membro de la Akademio de Esperanto. Li direktis la Esperanto-Instituton de Finnlando ekde ĝia fondo en 1920 kaj estis la ĝenerala sekretario de la 14-a Universala Kongreso de Esperanto en 1922. De 1955 ĝis 1965 li estis prezidanto de Esperanto-Asocio de Finnlando. Li interalie esperantigis la finnan libron **Seitsemän veljestä**, (esp: Sep Fratoj), kies aŭtoro estas Alexis Kivi. Li donacis monrimedojn por fondi Esperanto-Fondaĵon, kiu komencis sian agadon en 1955.

Inter 1935 kaj 1939, Vilho Setälä estis instruisto de fotarteorio ĉe la Lernejo de Arto kaj Metioj. Inter 1918 kaj 1932 li laboris kiel ĵurnalisto ĉe **Kustannus Oy Otava** (la firmao estas la ĝenerala eldonejo de finna literaturo ekde 1890). Li laboris pri pluraj lernolibroj kaj

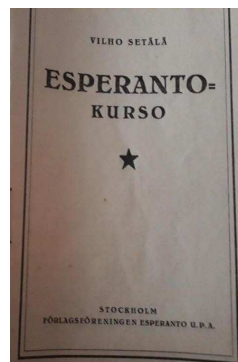
ankaŭ pri libroj apartenantaj al literaturo de fakto. Li ankaŭ publikigis siajn proprajn informojn kaj lernolibrojn. Lia laboro **Fotografio kiel Scienco kaj Arto** de 1940 daŭre estas unu el la teoriaj kaj praktikaj fundamentoj de tiu kampo en Finnlando.

En la datreveno de lia 90-a naskiĝtago, Vilho Setälä organizis en Helsinko en 1982 ampleksan fotografan ekspozicion, kiu traktis la etapojn de lia tuta 70-jara kariero. En la sama jaro, la finna televidstacio TV1 elsendis dokumentan programon pri li daŭranta preskaŭ unu horon. Vilho Setälä ricevis **Ŝtatan verkistan pension** en 1972 (en la aĝo de 80) kaj la **Ŝtatan Premion por Fotarto** en 1973. La fotografiaj bildoj de Setälä estas en la kolektoj de la Finna Muzeo de Fotarto.

La edzino de Setälä estis verkisto Aini Setälä (1899–1991) ĝis 1955, kaj poste profesoro Hertta Kalkas (1925–2011). Vilho Setälä mortis la 11-an de aprilo 1985 en Espoo en la aĝo de 93. Espoo-urbaŭtoritatoj renomis la straton kie staris la domo kaj kie li mortis (en la distrikto Iirislahti) al la **Esperantotie** (Esperanto-strato) en lia honoro.

Vilho Setälä – verkoj (tre koncize)

- Esperanto Legolibro, 1921
- Enciklopedio de Esperanto (nur participo)
- Plena vortaro Finna-Esperanta, 1919 (revizioj kaj riparoj 1922 k 1934)
- Arto de fotografio, 1929
- Fotografio kiel scienco kaj arto, 1940
- Esperanto-kurso, 1954 (Kurs esperanta)
- Privilegia vojo al lingvoscio Esperanto, 1965

Vilho Setälä, du ekzemploj de rezultoj de lia fotado. Bildoj de kampara vivo:

Koncize pri la medalo kaj pri ĝia aŭtoro

Lando de eldono: Finnlando, kvanto: 500 pc, metalo: latuno, pezo: 245 gr. diametro: 70 mm, diko: 9–12 mm (inkl. reliefo), medalisto: Heikki Varja, produktjaro: 1979. Averso: En la centro: kapo de Setälä, maldekstren en profilo. Margena skribo supera: "KAJ LUKTI FIDELE POR LUMO". Suba skribo: "VILHO / 1892 4.4. / SETÄLÄ". Dekstre inter la skriboj: kvinpinta stelo. Oblikve sub la kolo: H. VARJA / 1979. Reverso: Mondomapo kun la samaspekta arkforma skribo en Esperanto kaj en la finna: "INTERNACIA LINGVO / KANSAINVÄLINEN KIELI" Rando: TILLANDER FINLAND

Heikki Varja (1918–1986) estis finna skulptisto. Lia produktado inkludas plurajn statuojn de finnaj herooj kaj tomboŝtonoj. Aldone al skulptaĵoj, li ankaŭ estas konata pro sia medaljonarto. Li estis premiita la "Pro Finlandia Medalo" en 1963 kaj la "Arta Premio de la regiono Uusimaa" en 1972. En 1980, al li estis premiita la "Medalo de Merito de la Finna Gildo de Medala Arto". En 1983, al li estis premiita la titolo de profesoro.

Helpe de interreto kaj mia arkivo prilaboris kaj esperantigis la tekston.

Josef Kříž, Ĉeĥa respubliko.

Glaciropaj ŝipoj

de **Saliko (Raita Pyhälä)**

Kvankam la klimato mildiĝas, glaciropaj ŝipoj (isbrytare) estas daŭre bezonataj en Skandinavio, Kanado, Usono, eĉ en Argentino. Finnlando havas 8 tiajn ŝipojn.

Krom en glaciropado ili povas helpi en oleokatastrofoj, konstruado de perventa energio – ventomueliloj – en la maro. Kelkfoje ili akceptas turistojn. Por somero ili albordiĝas en Katajanokka/Skatudden en Helsinki/Helsingfors, kie oni povas vidi kaj fotadi ilin.

Tie ili estas prizorgataj, la maŝinojn oni malkonstruas, purigas kaj rekonstruas laŭbezone.

Ĝenerale glaciropa ŝipo povas funkcii kvindekon da jaroj.

Finnlando bezonas siajn glaciropulojn ĉe la plej nordaj havenoj de la Golfo de Ostrobotnio nome Oulu/Uleåborg, Kemi, Tornio/Torneå. Svede tiu regiono nomiĝas Bottenviken. Tie ili helpas kargoŝipojn ĝenatajn de eĉ dumetra glacio kaj de glaciomuroj stakigitaj el glaciopecegoj tien blovitaj per ventegoj.

Duono de la finna kargotrafiko okazas mare. La unuaj finnaj glaciropuloj estis pli mallarĝaj ol la nunaj. La plej malnovaj havas patriotismajn nomojn kiaj **Voima (forto)**, **Sisu (persisto)**, **Kontio**, **Otso (ursoj)**.

Kontio

Otso

Pli novaj estas nomataj pli internacie: Fennica Nordica, Polaris (konstruita en 2016). La dokon en Helsingfors nun posedas Kanada entrepreno Davie.

Svedio havas 6 glaciompajn ŝipojn: Atle, Frej, Ymer, Oden (konstruita en Finnlando), Ale kaj Idun. Ymer en la vintro 2024–2025 helpis nin en Bottenviken. Kutime Svedio uzas siajn glaciompulojn ĉe la havenoj de siaj grandaj lagoj.

Labortago sur la glacirompa ŝipo Sisu

Sisu havas dudek du ŝipanojn, antaŭe 55. Nun la diurno estas dividita en 12 horojn da

laboro kaj 12 horojn da libertempo en la ŝipo. Ĉiu ŝipano laboras 20 tagojn kaj poste liberiĝas kaj elŝipiĝas por 10 tagoj. Onidire la ŝipanaro antaŭe kondukis kaj interparolis malafable kaj krude. La kapitano kaj subkapitano volis izoliĝi de siaj subuloj. Dum la manĝoj ili sidis aparte. Nun jam aperis pli da interkomprenemo kaj la krudaĵoj malpliĝis.

Se la glaciompulo akceptas turistojn, ĝi lasas ilin plonĝi en la vastan maron en akvoimunaj oranĝaj kostumoj kaj amuziĝi kaj senti sin bravuloj en bona vetero.

Nuptofesto en 1885 en Raŭmo, Finnlando

de Raita Pyhälä

Kiam Aina Wesander, filino de riĉa komercisto, kaj markapitano Julius Panelius geedziĝis en la 20a de decembro 1885, la patrino de Aino volis aranĝi festegon.

Ŝi invitis centon da gastoj por la festomanĝo, kiu daŭris preskaŭ ĝis la noktomezo. Pri la ĉefpladoj oni ne mencias en la muzeo sed pri vinoj, dolĉaĵoj kaj fruktoj jes.

Sekvamaten kantemaj gastoj frue vekiĝis por serenadi ĉe la fenestro de la jungeedzoj. Por la festo Aina estis vestita en blanka lana robo, kun krono el mirto kaj oranĝfloroj sur sia kapo. La robon ornamis silkaj ruŝoj.

En la pasintaj tempoj estis tre malbona antaŭsigno, se la krono falis de sur la kapo de la junedzino, ĉar tio povis signifi, ke ŝi ne estis virga. Tia malbonaĵo ne okazis en la festo de Aino kaj Julius.

Por la tagmanĝo sekvatage estis invititaj nur parencoj kaj la 8 geknaboj, kiuj en la antaŭa tago servis kiel akompanantoj kaj servistoj por la junedzino. Nun ŝi portis nigran silkan robon ornamitan per perloj kaj ĉielbluaj plumoj surkape kaj surbruste.

Post la festo la jungeedzoj ekloĝis en tri-ĉambra loĝejo proksima al la hejmo de Aino.

Fotoj faritaj en la muzeo Marela en Raŭmo.

Kiel trovi vivkunulon en la pasintaj jarcentoj

de Raita Pyhälä

En 1721 laŭleĝe la junulojn oni akceptis kiel plenkreskulojn en la aĝo de 21 jaroj kaj la knabinojn oni rajtis edzinigi ekde la aĝo de 15. Post la jaro 1864 oni rajtis mem decidi, kiun elekti kiel edz(in)on. Okazis tamen pluraj geedzigoj, kiujn oni nun malpermesus kiel "infanaj geedzigoj".

En la pasinto oni malofte rajtis elekti sian paron. La parencaro decidis pri multo, malpermesis ekonomie malavantaĝajn kaj malrangajn geedziĝojn. Post la jaro 1911 oni rajtis edzinigi junulinon antaŭ ol ŝi havis 17 jarojn, sed tamen oni konsideris pli taŭgaj la aĝojn 20–25 por junulinoj kaj 25–30 por junuloj. Se junulino restis needzinigita post

sia 25a aĝo, oni mokis ŝin pro ŝia fraŭlineco. Estis kelka tempo, kiam oni devis pagi specialan imposton, se oni ne fondis familion.

Por gejunuloj ne estis facile renkonti aliajn gejunulojn. En diservoj, festoj, kunlaboraj talkooj (najbarhelpo) oni povis vidi iun, kiu vekis intereson, plaĉis.

Laŭ la fluo de la tempo la edzi(in)ĝaj aĝoj plialtiĝis. Nuntempe gejunuloj volas esti liberaj, studi, vivi sian vivon sen infanoj kaj familiaj devoj. Kelkaj virinoj eĉ deziras infanon sed ne edzon. La edzo ofte tro laborigas la edzinon, se li kondutas en la malnova maniero, kie la edzino sola zorgu pri

la hejmo kaj infanoj. Malpli kaj malpli da homoj nun oficiale geedziĝas, ili nur ekloĝas kune. Tiam ili ne bezonas timi divorcon. Kelkaj paroj fiksas seruron en la relon de iu ponto, imagante ke tio eterne tenos ilin kunaj.

La geedziĝojn de samseksamaj paroj en Finnlando oni permesas ekde 2017. En tiu

jaro edz(in)iĝis 554 samseksamaj paroj. Tamen ne jam ĉiuj pastoroj akceptas nupti ilin laŭ la kristanaj kutimoj. Pli kaj pli da homoj vivas solaj.

En 1894 samseksamo estis kriminaligita kaj en 1971 tio estis malkriminaligita. Ĝis 1981 samseksamo estis konsiderata malsano.

El la londona E-klubo- artikolo pri E-lernado

de Martin Ptasiński

Ĉio komenciĝis per Esperanto-libreto en malsanulejo

Estis somero de 2004. Ege bela kaj suna somero, kiu fariĝis vivdecida por mi. Mi tiam laboris kiel civilservanto en ofico de germana malsanulejo. Kaj la deĵoroj dum semajnfinoj, precipe la posttagmezaj dimanĉaj deĵoroj dum sunaj juniaj tagoj, estis terure enuaj, ĉar nenio vere grava okazis kaj la telefono averaĝe sonoris nur du fojojn dum la tuta dimanĉa posttagmezo. Mi do despere serĉis okupiĝon. La tiaman intraretan servon de la malsanulejo mi jam konis parkere, do devis helpi iu bona libro, prefere iu lernolibro pri lingvo, ĉar lerni lingvon dum enuega deĵoro ja estas bona ideo por ne endormiĝi malantaŭ la skribotablo.

Mi memoris, ke mia patrino dum mia infaneco iam menciis Esperanton, kaj mia instruistino de la germana en baza lernejo iam en la 90-aj jaroj prezentis ĝin al ni dum iu lasta antaŭferia leciono. Mi do mendis etan lernolibron pri Esperanto, kies aŭtoroj promesis, ke post studado de la libreta enhavo – entute nur 127 paĝoj, inkluzive vortareto – oni kapablos skribi leteron en Esperanto. Mi do akceptis tiun veton – kaj la aŭtoroj venkis. La somero 2004 do iĝis la somero de mia esperantistiĝo. Kaj tio havis grandan influon al mia ankoraŭ juna vivo.

Mia nomo estas Martin Ptasiński, mi estas (trinacia pola-soraba-germana Esperanto-)instruisto kaj ekde januaro

2025 mi estas unu el la gvidantoj de la Esperanto-kursaro ĉe la Londona klubo. Mia kariero kiel Esperanto-instruisto komenciĝis en 2013. Tiam mi mem estis studento de komputiko en altlernejo de la germana urbo Wiesbaden, kaj tie mi havis la ideon kunigi mian tutan kuraĝon kaj oferti Esperanto-kurson por miaj kunstudentoj. La lingva fakultato de la altlernejo entuziasme akceptis mian proponon, la kurso estis ege sukcesa (kun 12 studentoj!) kaj tio tiel motivigis min, ke mi decidis enskribiĝi en la kursaron pri **Instruista Trejnado de Esperanto en la universitato de Poznano**. La decido sekvi la vojon de lingva didaktiko influis la pason de mia vivo: mi forlasis la komputadon (mia entuziasmo pri ĝi fakte perdiĝis jam dum la studado...) kaj decidis daŭrigi mian studadon de lingvoj.

Mi ekstudis slavistikon, kaj mian studadon de slavistiko mi financis per instruado de slavaj lingvoj kaj Esperanto en popola altlernejo de Frankfurto. **Hodiaŭ mi estas ŝtate dungita**

instruisto de la soraba, pola, ĉeĥa – kaj de Esperanto.

La poloj kaj soraboj ofte diras, ke ne ekzistas malbonaĵo, kiu tamen ne enhavus ion bonan. Eble la bonaĵo de KOVIM-pandemio estis la fakto, ke hodiaŭ la instruado – ne nur de Esperanto – estas pli facile alirebla al ĉiuj, ĉar ĝi pli ofte okazas per la interreto. Precipe por la Esperanta komunumo tio tre gravas, ĉar tio ne nur helpas "esperantistigi" novajn homojn, sed ĉar ĝi ankaŭ donas eblecon al la disa Esperanto-parolantaro en la mondo eliri la lingvan izoladon.

Esperanto ekde la komenco de la interreto estis pionira pri perreta instruado, oni nur pensu pri lernorimedo kiel **Lernu.net**, kiun mi flankparole dirite ankaŭ mem uzis por perfektigi post mia esperantistiĝo en 2004.

En Frankfurto mia Esperanto-kurso estis ankaŭ pionira: en majo 2020, kiam en Germanio regis striktaj KOVIM-mezuroj, sed ankoraŭ ne ekzistis rimedoj por retinstruado, oni demandis min, ĉu mi pretus oferti mian jam delonge planitan Esperanto-kurson kiel retan kurson – la unuan tian kurson en la historio de la plej granda germana popola altlernejo!

Kompreneble mi akceptis, ankaŭ tiu kurso iĝis granda sukceso, kaj tiel Esperanto pavimis la vojon al la reta kursaro de la Frankfurta popola altlernejo. Oni do ankaŭ povus diri, ke mi ankaŭ estas pioniro pri retinstruado, almenaŭ en Germanio.

Ŝajne mi intertempe jam estas sufiĉe konata instruisto en Esperantujo, **ĉar en pasinta**

Miaj komentoj: Martin vere havas spertojn de pluraj landoj. Pri la **soraba** mi devis gugli por trovi kie oni parolas ĝin. Nun mi scias – la soraba estas indiĝena lingvo, parolata de ĉirkaŭ 60 000 homoj, loĝantaj en la orienta parto de Germanio, proksime al la pola

decembro la Londona klubo kontaktis min kaj demandis, ĉu mi pretus gvidi retkurson por progresintaj parolantoj.

Precipe plaĉis al mi la ideo gvidi kurson por progresintoj, kaj mi senhezite akceptis. Mi konscie ne diras, ke mi *instruas* en mia Londona retkurso, sed ke mi *gvidas* la kurson: la gepartoprenantoj estas jam aŭtonomaj kaj fluaj parolantoj, ili ne volas instruadon de io nova, sed enprofundiĝon en la sekretojn de jam konata lingvo, kiu por multaj de ili jam estas firma parto de ilia vivo kaj identeco.

En nia kurso, kies nivelo estas B2–C1, ni ekzemple parolas pri sinonimoj kaj antonimoj; ni faras tipe esperantajn vortludojn, kie ni konsciiĝas pri la diferenco inter *diet-o* kaj *di-et-o*; ni legas satirajn tekstojn, ekzemple pri la deksepa regulo, aŭ ni per ekzercoj prepariĝas por C1-ekzameno.

Ŝajnas, ke la kurso plaĉas ne nur al mi, sed ankaŭ al la gepartoprenantoj, ĉar aktuale jam daŭras ties kontinuiĝo. Interesa evoluo estas, ke la kursenhavo ofte estiĝas spontanee. La kursmaterialoj servas fakte kiel katalizilo, kiu instigas je aktiva diskutado en la kurso kaj inter la kursanoj. Kaj jen ankaŭ tio, kio igas la kurson tiel valora: Esperanto-parolantoj – de Eŭropo, Ameriko kaj Reunio – povas kune esperantumi kaj tiel lingve perfektigi, lerni unu de la alia. Tio estas la granda valoro de tiu kurso, kaj ĝi ankaŭ por mi kiel lingvoinstruisto estas valorega sperto por mia profesio.

/ Martin Ptasiński

landlimo. La lingvo apartenas al la hindeŭropa lingvaro kaj al la okcident-slava grupo de la slava lingvaro. Rimarkinde estas, ke krom la singularo kaj la pluralo ankaŭ ekzistas la dualo.

En la septembra Ora Ĵurnalo, 2022, mi reklamis pri la kursoj de la Londona E-klubo, sed en la sveda. Tiam mi partoprenis konversacian kurson. La instruistoj sidas diversloke. Nia gvidantino troviĝis en okcidenta Usono. Por ŝi estis mateno kiam por mi estis vespero.

Mi rekomendas la kursojn de la londona e-klubo. Vi renkontos homojn el diversaj landoj.

Dankon Martin pro tre interesa kurso!

/Siv Burell

Jen bildo pri la ĉeestantoj la 2an de junio en la kurso de Martin.

Om radio på esperanto på nätet

av Inga Johanson

Här följer några länkar till vad man kan lyssna på när det gäller radio.

1) Pola Retradio

<https://pola-retradio.org>

De sänder var 5:e dag. Sändningen varar strax under en halvtimme. Man kan också höra musik på esperanto.

2) Varsovia Vento

<https://www.podkasto.net>

De sänder med längre mellanrum – under 2025 har det varit 3 podstar: nr 183 februari – 3 avsnitt vardera en halvtimme, nr 184 mars – 3 avsnitt vardera en dryg halvtimme, nr 185 april – 3 avsnitt ca en halvtimme var.

Även här finns också musik – t.ex Kajto och Martin & la Talpoj.

3) Esperanto Retradio

<http://esperantaretradio.blogspot.com>

Redaktören sitter i Österrike och här kan man läsa samtidigt som man hör. En ny programpunkt nästan varje dag och olika längd. Det finns något för de som verkligen vill öva sina kunskaper.

4) Från Australien Radio 3zzz

<https://www.3zzz.com.au/shows/esperanto>

I maj 2025 var det 3 utsändningar 5/5, 12/5, 19/5. Utsändningen varar en dryg timma.

5) Radio Havano Kubo

<https://www.youtube.com/@mariolazaroruizkarell3058>

I maj var det tre utsändningar 4/5, 11/5, 18/5. Utsändningen varar en halvtimme.

6) Vill man lyssna på musik när som helst så finns Muzaiko

<http://fluo.muzaiko.saluton.dk:8000/radio.mp3# MuzikoEsperanta>

7) Podcast från ön Madagaskar – Aminda Radio

<https://amindaradio.wordpress.com/author/fidilalao/>

<https://www.youtube.com/watch?v=QQXozHievTk>

La pola retransradio pri Ora Ĵurnalo

En la 1396-a E-elsendo el la 20.05.2025 ĉe www.pola-retransradio.org Inga Johansson trovis la jenon:

Hodiaŭ ni enrigardas iujn el la venintaj al la Redakcio gazetoj. Temas pri la elektronikaj eldonoj de la aprila numero de la finna "Esperantolehti", de la majaj numeroj de la jokoĥama "Novaĵoj Tamtamas" kaj de la gotenbarga "Ora Ĵurnalo". Krome ni retrorigardas al la presitaj – marta numero de "Esperanto", la 209-a numero de "Informilo" de Esperanto France-Est kaj la "Konstruado"- kajero de TAKE 2025.

En unuopaj rubrikaj de nia paĝo eblas konsulti la paralele legeblajn kaj aŭdeblajn tekstojn el niaj elsendoj, kio estas tradicio de nia Redakcio ekde 2003. La elsendo estas aŭdebla en jutubo ĉe la adreso: <https://www.youtube.com/results?q=pola+retransradio&sp=CAI%253D> I.a. pere de jutubo, konforme al individua bezono, eblas rapidigi aŭ malrapidigi la parolritmon de la sondokumentoj, transsalti al iu serĉata fragmento de la elsendo. /Siv

Esperanto por mi – 16 esperantistoj portretitaj de Helga Plötner

Mi, redaktanto **HORI Jasuo** (japana revuo), unuan fojon renkontis Helga-n dum la 100-a UK en Lille, Francio, en 2015.

Post tio, ni komencis korespondi. Ŝi estas krajona portretisto, kaj ŝi ofte sendis al mi portretojn de esperantistoj.

Dume mi pripensis fari el ili libron, kaj en julio 2020, ni publikigis ŝian unuan libron,

"Esperanto por mi – 16 esperantistoj portretitaj de Helga Plötner".

Mi pensis, ke tio estas la fino, sed Helga plu volis desegni, do ankaŭ mi decidis sekvi ŝin kaj publikigis la duan libron fine de tiu jaro.

Tiam, ne nur Helga, sed ankaŭ mi, sentis, ke tiu eldono estos grava por la movado. Ni komencis publikigi po du jare. La oka volumo estis publikigita en aprilo de ĉi tiu jaro, kaj ni nuntempe laboras pri la naŭa.

Ĉiu volumo enhavas portretojn de 16 homoj, duone viroj kaj duone virinoj, kaj esee, kiun ĉiu verkis, temante pri **"Mi kaj Esperanto"**.

En ok volumoj, entute aperis 128

esperantistoj el la tuta mondo kiel

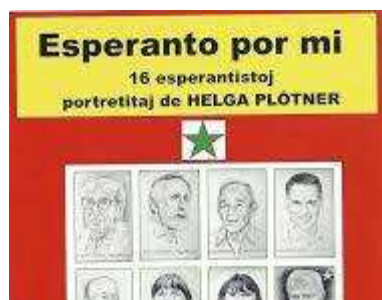
"Biografio de esperantistoj en la 2020-aj

jaroj". La eldonado estis tiel altetaksita, ke Helga estis premiita de UEA pro ŝia "elstara agado" antaŭ du jaroj.

Ĉi tiu 8a volumo prezentas homojn el Kroatio, Koreio, Japanio, Bulgario, Germanio, Brazilo,

Meksiko, Tanzanio, Porto-Riko, Albanio kaj Pollando. Sube estas la parto de la

antaŭparolo verkita de Helga por ĉi tiu volumo.

Mi, nun 80-jara handikapulino kun kronikaj doloroj kaj problemegoj, sukcesis portreti kun kuraĝa, forta VOLO ankaŭ por tiu ĉi 8a libro en BONFIDO, KREDO, AMO, ESPERO kaj ĜOJO. ESPERANTO VENKU IAM TUTMONDE por ke unu komprenu la alian en bona etoso! Estu nepre PACO, PACO, PACO tutmonde!

Helga

Volumoj 1 ĝis 3 estas elĉerpitaj, sed ankoraŭ haveblas ekzempleroj de la postaj volumoj. Ili estas malmultekostaj, po 5 eŭroj, do mi esperas, ke vi aĉetos ilin ĉiujn kune.

A4-formato, 16 paĝoj, koloraj. Ankaŭ estas ŝia alia libro "Mia pentrista vivo – Por Esperanto kaj por Paco" (15 eŭroj).

Kontaktu Libroservon de UEA:
libroservo@co.uea.org /Siv

Fleming kaj Churchill – rakonto kiu fakte okazis kaj tamen sonas kiel fabelo

En sia propra arkivo trovis kaj esperantigis Josef Kříž, Ĉeĥa respubliko

Lia nomo estis Fleming kaj li estis malriĉa skota farmisto. Foje, provante zorgi pri sia familio, li aŭdis krion por helpo el proksima marĉo. Li tuj lasis sian tutan ilaron kaj rapide kuris al la marĉo. Tie li trovis knabon timigita ĝismorte ĝistalie profunde en malseka nigra koto. La knabo kriis kaj provis liberigi sin. Farmisto Fleming savis la knabon de malrapida kaj terura morto.

La sekvan tagon, belega kaleŝo alveturis al la bieno kun nobla, elegante vestita viro, kiu eliris el la kaleŝo kaj prezentis sin kiel la patro de la savita knabo.

"Mi ŝatus vin repagi, ĉar vi savis la vivon de mia filo!", diris la nobelo.

"Sed mi povas akcepti neniun monon por mia ago, ĝi estis mia devo, kion ja ĉiuj farus."

En tiu momento, la filo de la farmisto alproksimiĝis al la pordo de la domo kaj aŭskultis kun intereso kio okazis.

"Ĉu tiu knabo, kiu rigardas nin tiel, estas via filo?", demandis nobelo.

"Jes!", la farmisto respondis fiere.

"En tiu kazo, mi havas grandaniman sugeston por vi. Permesu al mi havigi al via filo la saman edukadon, kiun mia filo ricevas. Se li estas sama kiel vi, mi ne dubas, ke li kreskos en viron, pri kiu ni ambaŭ fieros."

Kaj la farmisto tiun oferton akceptis.

La filo de la farmisto Fleming frekventis la plej kvalitajn lernejojn kaj post iom da tempo finis siajn studojn en la Medicina fakultato de la Hospitalo Saint Mary en Londono. Li fariĝis fama sciencisto tutmonde konata pro sia

revolucia malkovro en la kuracado de infektoj – penicilino.

Kelkajn jarojn poste, la filo de la nobelo, savita de morto en la marĉo, malsaniĝis je pulminflamo. Kaj kio do savis lian vivon? Nu ja, penicilino!

*Alexander Fleming
(1881–1955)*

Kia nomo de tiu nobelo estis? Sinjoro Randolph Churchill.

Kaj kia nomo de lia filo estis? Sinjoro Winston Churchill.

*Winston Churchill
(1874–1965)*

Ekzistas multaj biciklaj konkursoj en Ostrogotio

Det finns många cykeltävlingar i Östergötland

de Ingegerd Granat

Ni aŭtovojaĝis hejmen de Mjölby kaj ni volis preni kelkajn malgrandajn vojojn anstataŭ la aŭtovojon E4. Kaj, nur imagu, la 7-an de junio,

Vi var på biltur hem från Mjölby och vi ville åka lite småvägar istället för E4:ans motorväg. Och, tänk just den 7:e Juni hamnade vi mitt bland cyklar av allehanda slag.

Man hade ett jättestort evenemang, med flera tävlingar i en och samma. Kontroller och flaggvakter gjorde sitt jobb. Trupp efter trupp dök de upp längs vägen med färgglada kläder.

Det var loppen ”Halvättern 150 km, Tjevvättern 100 km och Vätternrundan 100 km som gick av stapeln. Det går inte att förneka att det fanns ett gott mått av festglädje.

Vad vi kunde se deltog alla sorters människor på allehanda cykelfordon.

Vad är sommar om inte detta, men man kan inte förneka att det blev trångt på småvägarna i Östergötland.

ni finis meze de bicikloj de ĉiaj specoj kaj modeloj.

Ili havis grandegan eventon, kun pluraj konkursoj. Kontrolistoj kaj flaggardistoj faris sian laboron. Grupo post grupo aperis laŭlonge de la vojo kun buntaj vestaĵoj.

La vetkuroj "Halvvättern" 150 km, "Tjejevättern" 100 km kaj "Vätternrundan" 100 km okazis. Ne eblas nei, ke estis sufiĉe da festa ĝojo.

Laŭ tio, kion ni povis vidi, ĉiuspecaj homoj partoprenis sur ĉiuspecaj biciklaj veturiloj.

Kio estas somero se ne ĉi tio, sed oni ne povas nei, ke fariĝis tro da homoj sur la malgrandaj vojoj en Ostrogotio.

Informo pri kursoj en Greziljono

de Bert Shumann

Karaj amikoj. Jen la somera programo de via Esperanto-kastelo Greziljono en la franca urbo Baugé-en-Anjou:

junio-30 / julio-10 9-a Maratona Esperanto-kurso kaj IEK kun Dennis Keefe, Nedeljka Ložajić, Frank Lappe

junio-30 / julio-07 89-a IKBE (Internacia Kongreso de Blindaj Esperantistoj) de LIBE

julio-11 / 20 11-a Interŝanĝoj de scioj kaj faroj (franclingve)

julio 21 / 31 46-a Renkonto de Esperanto-Familioj REF kaj 15-a Festa Semajno por infanoj kaj familioj

aŭgusto 09 / 16 98-a Kongreso de SAT (Sennacieca Asocio Tutmonda)

aŭgusto 24 / 29 6-a Verda Naturisma Semajno kun INOE, Thierry Spanjaard, Didier Loison

Kontaktu nin por pli da informoj:
kastelo@gresillon.org – 06 51 24 24 23

Aliĝu en <https://gresillon.org/al?lang=eo> – eblas peti prezredukton

/ Salutas Bert

Naŭ gotenburganoj partoprenis en *Esperanto sur la strando, 2018*

Artikolo pri Esperanto sur la strando en 2018 troviĝas en Ora Ĵurnalo numero 11 (www.esperanto-gbg.org). Nun nova ebleco en 2025:

Instigitaj de okazaĵoj de nuntempaj tempoj ni volas tuŝi la temon de enmigrado. Gdańsko kiel havena urbo jam de multaj centjaroj estis la loko, en kiu renkontiĝis homojn el diversaj landoj. Multajn decidis moviĝi ĉi tien. Tio kreis ne nur lingvajn defiojn.

Dum inaŭgura prelego profesorino Koutny rakontos pri interkultura komunikado. Sabate ni prezentos al vi pri Menonitoj – enmigrintoj el Nederlando kiuj ekde XVI jarcento vivis apud kaj en Gdansk. Ni planas ekskurson ekster Gdansk.

Jam aliĝis esperantistoj el Pollando, Germanio, Aŭstrio.

Aliĝkotizo: 100 zł

Kiel aliĝi: skribu al nia retpoŝto: torentosopot@wp.pl

ni bezonas:

- vian nomon kaj familian nomon
- de kie vi venos al ni
- ĉu vi konsentas ke ni publikigu vian nomon sur la listo de partoprenantoj

- ĉu vi intencas partopreni dimanĉan ekskurson?
- ĉu vi volas dormi en studenta domo?

Tradicie ni rekomendas tranoktojn en studentaj domoj de Gdanska Technika Universitato ĉe la strato Wyspiańskiego en Gdansk – kvartalo Wrzeszcz (pli malpli 15 minutojn piede de la stacidomo Gdańsk-Wrzeszcz, ĉe kiu haltas ĉiuj trajnoj).

(Prezo: 80 zł / lito / nokto – pagata surloke).

Dimanĉa ekskurso estos krome pagata, prezo estos anoncita pli proksime al septembro.

Manĝoj ĉiuj partoprenantoj prizorgas mem.

Jen la ligilo al nia retpaĝo:

<https://sites.google.com/view/triurbo/esls-2025?authuser=0>

Programo

Ĵaŭdo – SOPOT

17:00 – Klubejo Torento en SOPOT, str. Armii Krajowej 98 – akceptejo

18:00 – Prelego de **Piotr Szatkowski**: "Lingva diverseco de Orienta Pomerio"

foto-ekspozicio: "ARKONES nur en nia memoro"

Vendredo – SOPOT

10:00 – La inaŭguro de ESS ĉe SOPOTEKA – Plurmedia Kulturgalerio, str. Kościuszki 14

- Prelego de **prof. Ilona Koutny** (en Esperanto) "Interkultura Komunikado"
- Diskuto

11:30 – "Kiel vi fartas en nia lando" – la rezultoj de la demandaro inter enmigrintoj

Tempo por tagmanĝi

16:00 – Vizito en la Arbarherbejo de Esperantistoj ĉe Esperanta Kverko kaj Memorŝtono

Programo ĉe "Muziko kaj Danco"

Sabato – GDANSKO

10:00 – Menonita Tago: Prelego en la Najbara Domo – Biskupia Górka, str. Biskupia 4

13:00 – Promeno laŭ la migrovojo de la verkoj de la Familio van den Blocke en Gdansko, kalkulante heraldikajn ŝton-leonojn laŭvoje

Tempo por tagmanĝi

17:00 – Renkontiĝo kun **prof. Giorgio Silfer** en la biblioteko ĉe la Eŭropa Centro pri Solidareco (ECS) Pl. Solidarności 1

"La Pakto por la Esperanto-Civito, 25 jaroj de atingoj."

Dimanĉo – ŻUŁAWY

Vojaĝo al la depresi-regiono Żuławy (aparta aliĝo al la ekskurso)

Por plia aŭskultado pri gravaj aferoj

Rafaela Urueña en 83a Hispana Esperanto-Kongreso: Esperanto, mia dua lingvo!

La ligilon sendis Josef Kříž, Ing.

Porpaca agado en Unuiĝintaj Nacioj – Rafaela Urueña – <https://youtu.be/9ipRuasDPD0>

Elektitaj 5 komitatanoj B de UEA por mandato 2025–2028

El la Gazetaraj Komunikoj de UEA pere de "Informilo", Ĉeĥio:

Komitatanoj B reprezentas la IM-ojn (Individuaj Membroj en UEA) en la Komitato, la supera organo de la Asocio.

La novaj komitatanoj B estas José Antonio del Barrio el Hispanio, Marija Belošević el Kroatio, François Lo Jacomo el Francio, Wu Guojiang el Ĉinio kaj **Espoir Kasati el D.R. Kongo**.

La nove elektitaj komitatanoj B ekoficos dum la malfermo de la ordinara kunveno de la Komitato dum la 110-a Universala Kongreso en Brno, Ĉeĥio.

UEA gratulas al la elektitoj kaj deziras al ili aktivan kontribuadon al la Komitato kaj la Asocio.

Kaj ni en Gotenburgo, kiuj en 2024 renkontis Espoir en Svedio diras:

Gratulon, Espoir!

La Zoom-kunvenoj de Librorondo ekde aŭgusto 2025

Ni decidis elekti Anna de Verdaj Gabloj, proponita de Rianne Sanders, Nederlando. Mi legis ĝin antaŭ multaj jaroj kaj ŝatas ĝin – eĉ se mi ne memoras multon, nur la agrablan etoson.

Oni ja jam povus cerbumi pri libro post Anna de Verdaj Gabloj.

Jen kelkaj proponoj:

Dum la restado sur Öckerö Anita Dagmarsdotter donis al ni alian idéon. En vico ĉiu povus preni pecon de libro aŭ tutan artikolon kaj sendi al la aliaj. Do, ĉiu povas legi ĝin antaŭ la Zoom-kunveno. La proponinto gvidos la diskuton.

Laŭ mi tio estas la sama ideo, kiun havas Marteno – Martin Ptasinski – kiu donas al la partoprenantoj tekston kies enhavon, stilon, vortfaradon, k.t.p. ni diskutas (legu lian artikolon en ĉi tiu numero!).

– Mi ĵus legis "**Kredu min Sinjorino!**" kaj ege ŝatis ĝin. Mi baldaŭ eklegos "**El verva vivo ĵurnalista**". Mi esperas ke ĝi simile bonos!

Mi volonte partoprenos la Librorondon en 2025.

Mi ankaŭ havas jam du proponojn pri legado post Orm la Ruĝa. "Anna de Verdaj Gabloj" kaj "La edzino de l'tempvojaĝanto" (kiu aperos la 15-an de decembro).

/Rianne

.... kaj jen pensoj de Marteno:

– Rilate al via prilibra demando: mi pensas, ke la ideo de Rianne estas ege bona. Se vi tamen volas havi proponojn:

1. **Mil Naŭcent Okdek Kvar**/George Orwell (malavantaĝo: la romano estas tiom konata, ke verŝajne kelkaj legis ĝin jam; krome ĝi povas kaŭzi tro politikajn diskutojn).
2. **La portreto de Dorian Gray**/Oscar Wilde.
3. **Iu ajn verko de István Nemere!** La avantaĝo estas, ke temas preskaŭ ĉiam pri esperantaj originaloj. Nemere ĉiam pritraktis

aktualajn sociajn problemojn/okazaĵojn en siaj verkoj kaj havas vastan gamon da ĝenroj (sciencfikcio, krimromanoj, dramoj, ktp.). El liaj verkoj mi povas ekzemple rekomendi "**La Fermita Urbo**", "**Serpentoj en la Puto**" aŭ "**Pigre Pasas la Nokto**" – depende de tio, kiun ĝenron oni preferas.

Amikan saluton el suna Frankfurto,

Marteno

Do, restas nur ekscii: kiuj volas legi Anna de Verdaj Gabloj kun ni en la gotenburga esperanta klubo. Mi nur bezonas vian nomon kaj retadreson por sendi al vi informon pri la aktualaj paĝoj legendaj. La Zoom-ligilon mi sendos kelkajn tagojn antaŭ la kunveno, kiu okazas la lastan dimanĉon monate je la 17a horo mezeŭropa tempo.

Estas loko por novaj partoprenantoj. /Siv

siv.burell@gmail.com

Fine io por la humoro...

Maljuna paro eniras MacDonald's kaj aĉetas hamburgeron por dividi inter si.

Kamiona ŝoforo vidas tion kaj supozas ke ili estas malriĉaj kaj proponas sin aĉeti unu ankaŭ al la sinjorino.

– Ne dankon, ni interdividas ĉion, la viro diras.

Iom poste la sinjorino

ankoraŭ ne komencis manĝi, kaj tiam la ŝoforo diras al ŝi:

– Sed ĉu mi tamen ne aĉetu hamburgeron al vi?

La sinjorino afable:

– Ne dankon. Ni dividas ĉion inter ni.

– Sed kial vi ne jam manĝas?

– Mi atendas por la dentoj, la sinjorino diras.

Estis iam testudo kiu grimpis sur arbon. Post pluraj horoj da grimpado ĝi atingis la pinton. Tiam li ĵetis sin en la aeron kaj svingis fluge la antaŭkrurojn por fine kraŝe surteriĝi. Sed la etulo ne rezignis, li regrimpis kaj reĵetis sin kaj kraŝis. En apuda arbo du birdoj sidis kaj rigardis la malsukcesojn de la etulo. Fine unu diris:

– Karulo, ĉu ne estas pli bone rakonti al li ke li estas adoptita?

Solve de la enigmoj en p. 3: kajmano, iksodo, diurno, kolbaso, konturo.